

ZNAČAJ MEDIJSKOG INTEGRITETA

KAKO DEFINISATI MEDIJSKI INTEGRITET
I ŠTA GA UGROŽAVA?

South East European
MEDIAOBSERVATORY

KAKO DEFINISATI MEDIJSKI INTEGRITET?

Kako bi se obuhvatio ukupan opseg osobina medijskog sektora koje su od presudne važnosti za njegovu sposobnost da služi javnom interesu i demokratiji, istraživanje provedeno u okviru projekta “Medijski opservatorij u jugoistočnoj Evropi” uvelo je pojam “medijskog integriteta”. Taj pojam stoga obuhvata one vrijednosti u medijima i novinarstvu koje im omogućavaju da djeluju u javnom interesu.

Medijski integritet obuhvata nekoliko osobina medijskog sistema – politike, strukture i prakse u oblasti medija i njihove odnose – koje medijima omogućavaju da služe javnom interesu i demokratskim procesima, pokazujući u svom poslovanju i svojim sadržajima:

slobodu i nezavisnost od pojedinačnog/posebnog privatnog ili državnog interesa;

transparentnost vlastitog rada i interesa, uključujući jasno otkrivanje izloženosti pojedinačnim ili državnim interesima ili zavisnosti od njih;

pridržavanje i poštovanje etičkih i profesionalnih standarda i dužnost i odgovornost prema građanima.

Medijski integritet u užem smislu predstavlja sposobnost medija da:

građanima pruže tačne i pouzdane informacije a da pri tome nisu zavisni od pojedinačnih/posebnih privatnih ili državnih izvora, ili da s njima imaju klijentelistički odnos, ili da služe pojedinačnim/posebnim privatnim ili državnim izvorima;

građanima osiguraju pristup širokom spektru stavova i mišljenja, kao i mogućnost da ih izraze, a da pri tome nisu izloženi pristrasnosti i propagandi.

Medijski integritet također podrazumijeva sposobnost novinara i drugih medijskih radnika da:

njeguju profesionalnu samostalnost i standarde, pokazujući spremnost da služe javnom interesu a suprotstave se odnosima i postupcima koji korumpiraju i instrumentaliziraju profesiju u smjeru služenja pojedinačnim/posebnim privatnim ili državnim interesima.

Ova sposobnost uključuje transparentnost zavisnosti od pojedinačnih interesa i izvora i posvećenost novinara zaštiti profesionalnih standarda u takvim okolnostima.

ŠTA UGROŽAVA MEDIJSKI INTEGRITET?

Primjenjujući holistički pristup i usvojivši analitički okvir zasnovan na rizicima, Medijski opservatorij u jugoistočnoj Evropi definirao je četiri oblasti rizika po medijski integritet:

razvoj medijskih politika i njihovu primjenu;

medijske strukture (uključujući vlasništvo, finansije i javne radiodifuzne servise);

novinare i

novinarske/medijske prakse.

Za svaku od tih oblasti identificirani su specifični rizici po medijski integritet. Sastavljen je nacrt i provedeno istraživanje koje je obrazložilo obrasce odnosa i praksi, kao i aktere važne za razumijevanje kako se ti specifični rizici po medijski integritet manifestiraju u svakoj od država u kojoj je provedeno istraživanje.

1 OBLAST RIZIKA PO MEDIJSKI INTEGRITET: RAZVOJ MEDIJSKIH POLITIKA I NJIHOVA PRIMJENA

RIZICI

Strategija za razvoj i reformu medijskog sektora još nije usvojena ili joj nedostaje podrška za operacionalizaciju zbog sukobljenih interesa. U takvim okolnostima preovladavaju djelimične intervencije u okviru medijskih politika koje djeluju u korist određenih interesa, dominantnih u pojedinim periodima.

Mehanizmi i mjere medijskih politika razvijeni su bez odgovarajuće analize, strategije i javnih konsultacija, jer postupak usvajanja nije zasnovan na znanju i javnom interesu, već na pojedinačnim političkim i komercijalnim interesima određenih grupa.

Mehanizmi medijskih politika (uključujući regulatorne mehanizme) i mjere uvedeni su na osnovu modela nametnutih da zadovolje zahtjeve spoljnih aktera, bez valjane analize i javne rasprave, kao i bez poštovanja stanja i javnog interesa u konkretnoj zemlji.

Mehanizmi javnih politika, uključujući odredbe usmjerene na transparentnost, antikonzraciju i nezavisnost medija, nisu razvijeni ili sadrže nedosljednosti ili se nisu efikasno primjenjivali, čime ukazuju na preovlađujuće interese dominantnih političkih i privatnih poslovnih grupa kako bi se izbjegli efikasni mehanizmi politika u toj oblasti.

Medijska regulativa često se mijenjala, a nedostaju joj dosljednost i operativna rješenja. Također, njen nivo implementacije je nizak. Pored toga, promjene medijske regulative u skladu su sa promjenama u vlasti. Usvajanje medijske regulative nije predmet javne rasprave i političkog konsenzusa, već prije predmet visokog nivoa političke podijeljenosti i sukoba. Takve okolnosti nastale su zbog toga što je proces razvoja i usvajanja medijske regulative otežan, a sami mediji instrumentalizirani od određenih (suprotstavljenih) političkih i privatnih interesa.

Institucijama koje kreiraju medijske politike (i tijelima, zvaničnicima i zvaničnim predstavnicima javnosti u takvim tijelima) nedostaju kapaciteti za razvoj medijskih politika (kapaciteti da prikupe podatke, sačine ili naruče analizu, da razviju strategije, propise i mjere “zasnovane na znanju i viziji”; u nedostatku kapaciteta ubraja se i nedovoljan broj kadrova, nedostatak kompetencija itd.) ili su njihove kapacitete vladajuće političke grupe zanemarile. Obrazovani ljudi sa integritetom među funkcionerima zaposlenim u državnim tijelima odgovornim za medije ili u medijskim regulatornim institucijama, kao i među članovima regulatornih tijela, izloženi su pritisku i kampanjama koje provode određeni politički i privatni interesi.

Institucije, organi i zvaničnici koji kreiraju medijske politike i procedure izloženi su kontroli i utjecaju određenih političkih ili privatnih interesa pojedinačnih grupa (uključujući određene političke partije), i to protiv zajedničkog javnog interesa. Dominantni akteri u razvoju medijske politike od ključnog su značaja za određene političke i privatne interese, često u smislu quid pro quo (“ovo za ono”, tj. “usluga za uslugu”).

Nezavisni, nevladini i nekomercijalni akteri, kao i građani isključeni su iz procesa razvoja i usvajanja medijskih politika. Takvi akteri nisu samoorganizirani, a nedostaju im institucionalni kapaciteti i inicijativa za učešće u postupku i javnoj raspravi.

Političarima – u vladi i parlamentu – koji su odgovorni za razvoj i primjenu medijskih politika nedostaju kompetencije u oblasti medija ili su u direktnom ili indirektnom konfliktu interesa u toj oblasti.

Uvođenje novih zakonskih mehanizama i odredaba nije praćeno razvojem novih institucija sposobnih da podrže njihovu primjenu niti izgradnjom kapaciteta postojećih institucija za takve zadatke.

Regulatorna tijela u oblasti medija nemaju moć (de jure i/ili de facto) ili im nije data mogućnost da razviju vlastite kapacitete i kompetencije kako bi bila u stanju djelovati u javnom interesu.

Regulatorna tijela na nivou odlučivanja i donošenja odluka pod kontrolom su i utjecajem određenih državnih ili privatnih interesa. Postupak imenovanja i sam proces sastavljanja upravnih tijela medijskih regulatora dozvoljavaju utjecaj određenih političkih ili privatnih komercijalnih interesa, a ne interesa javnosti.

Rad i odluke regulatora nisu transparentni, a pristup informacijama o njihovim odlukama i dokumentima, uključujući finansije, nije osiguran na način da javnosti omogućava praćenje njihovog rada i uloge.

Odluke regulatornih tijela koje se tiču dodjele dozvola ili frekvencija (spektra) ili uvođenja mjera, u skladu sa vlastitim ovlaštenjima da nadziru i sankcioniraju, donesene su tako da služe određenim političkim ili privatnim interesima ili da budu pod njihovim utjecajem.

Razvoj medijskih politika vezanih za privatizaciju bio je uglavnom pod utjecajem određenih privatnih i političkih interesa, doprinoseći tako kontroli važnih medijskih resursa (u smislu finansijske ili simboličke vrijednosti) korištenih u službi tih interesa i devastiranih zbog takvih interesa.

Nezavisnim državnim tijelima, kao što su: ombudsman, povjerenik za informacije, antikoruptivno tijelo i/ili nezavisno tijelo za nadzor državnog budžeta i javnu potrošnju, nedostaje pravni osnov, nadležnosti, kapaciteti i priznanje kako bi se mogla angažirati i intervenirati u oblasti medijskih politika i medijskog sektora kao takvog.

Samoregulatorna tijela i mehanizmi nisu razvijeni ili im nedostaje priznanje i utjecaj usljed polarizacije u novinarskoj i medijskoj zajednici.

Samoregulatornim tijelima i mehanizmima nedostaju sredstva usljed nedostatka interesovanja i podrške koju bi pružila politički instrumentalizirana i polarizirana novinarska i medijska zajednica.

2 OBLAST RIZIKA PO MEDIJSKI INTEGRITET: MEDIJSKE STRUKTURE I INSTITUCIJE

2.1 VLASNIŠTVO NAD MEDIJIMA

RIZICI

Vlasništvo nad medijima nije transparentno. Čak i kada su zvanični vlasnici poznati, podaci o stvarnim vlasnicima i/ili izvorima investiranja su skriveni.

Vlasništvo nad medijima nije uspostavljeno zarad strateških poslovnih interesa na medijskom tržištu niti se rukovodi njima, već političkim interesima da se mediji kontroliraju i koriste za promociju vlastitih političkih planova i za diskvalifikaciju opozicijskih, kao i u interesu određenih poslovnih grupa koje koriste medije u klijentelističkim odnosima sa političkim grupama (u nastojanju da dobiju različite "rente" i koncesije).

Dominantni vlasnici medija na nacionalnom i lokalnom tržištu koriste medije za vlastitu promociju i za diskvalifikaciju opozicijskih političkih planova i/ili za klijentelističke odnose sa političkim grupama.

Obrasci vlasništva nad medijima omogućavaju prekomjernu instrumentalizaciju medija za posebne političke interese i sukobe ili za posebne privatne poslovne interese koji zanemaruju javni interes i demokratsku ulogu medija.

Vlasništvo nad medijima koncentrirano je – u smislu horizontalnog, vertikalnog ili dijagonalnog unakrsnog vlasništva – u rukama (malog broja) političkih ili poslovnih grupa da služe njihovim određenim političkim i privatnim interesima, zanemarujući pri tome demokratsku ulogu medija i javni interes u medijima.

Mediji u vlasništvu države (potpunom ili djelimičnom) na nacionalnom i lokalnom nivou vođeni su i finansirani da služe određenim političkim i poslovnim interesima vladajućih političkih grupa. Ovo se ogleda u imenovanju ključnog osoblja i uređivačkoj politici. Takvim su medijima katkad oduzeti njihovi resursi (infrastruktura, zgrade, kapital, profesionalni kapaciteti) ili su njihovi resursi zanemareni ili dati privatnim strukturama, čime se državni mediji vode u finansijski i profesionalni kolaps.

Privatizacija medija u vlasništvu države završena je ili se i dalje odvija na netransparentan način i/ili na način koji omogućava da određeni politički i privatni interesi dobiju sredstva, kontrolu i utjecaj na osnovu političkih veza i klijentelizma.

Privatizacija medija u vlasništvu države odložena je ili blokirana da bi se sačuvala kontrola i utjecaj određenih političkih grupa i interesa putem finansijskih instrumenata i imenovanjem ključnih kadrova.

Novinska agencija koja ima dominantan položaj na tržištu u vlasništvu je države, njena upravna struktura, rad i uređivačka politika pod utjecajem su interesa određenih političkih grupa u državi a njeni su ključni kadrovi imenovani na osnovu političke pripadnosti.

Inozemni vlasnici medija, uključujući transnacionalne medijske korporacije (sa Zapada), učestvuju u povećanju rizika medijskog integriteta doprinoseći mu tako što u vlastite strukture, poslovanje, odluke i praksu u našim zemljama integriraju netransparentnost, političku instrumentalizaciju i klijentelizam, kao i nepoštovanje pravnih i etičkih normi.

Banke su stekle pretjeranu kontrolu nad medijima, većinom putem kapitala pozajmljenog vlasnicima medija, čime su medije stavile u službu političkih i poslovnih interesa određenih grupa koje kontroliraju banke.

Organizirani kriminal i kriminalne grupe skriveni su vlasnici medija, koji se upliću u javnu i političku komunikaciju sa kontroverznim sadržajima zasnovanim na vlastitim interesima.

Tajne službe se kriju iza formalnog/lažnog vlasništva nad medijima, te se upliću u javnu i političku komunikaciju sa kontroverznim sadržajima zasnovanim na skrivenim interesima određenih političkih i poslovnih grupa.

Vlasnici medija koji su osnovani ili opstaju uz podršku donatora – koji su na početku “demokratizacije medija” dobili donacije za jačanje demokratske uloge medija i unapređenje dostupnosti građanima nezavisnih vijesti i analiza – pretvorili su medije u instrumente određenih političkih ili privatnih interesa ili ih prodali novim vlasnicima koji služe takvim interesima.

Vlasništvo nad neprofitnim, nevladinim, alternativnim i građanskim medijima, koji osiguravaju vijesti i analize, kao i javni prostor za raspravu, koji ne zavise od lokalnih/nacionalnih političkih i poslovnih interesa, niti su pod njihovim utjecajem, zasnovano je na slaboj i nestabilnoj organizacijskoj i finansijskoj strukturi i zavisi od projektne podrške međunarodnih donatora i njihovih planova.

Vlasništvo nad medijima manjinskih grupa instrumentalizirano je za određene poslovne i političke interese dominantne političke grupe unutar nacionalne manjine, umanjujući demokratski i participatorni potencijal i ulogu tog medija.

Nove medijske kuće pokrenute su na osnovu netransparentnog vlasništva i izvora investiranja, a njihovo poslovanje ukazuje na njihovu instrumentalizaciju za određene poslovne ili političke interese.

Povlačenje ili propadanje medijskih kuća nije rezultat neuspjeha na kompetitivnom medijskom tržištu, već klijentelističkih struktura i veza koje onemogućavaju redovno poslovanje i konkurenciju.

2.2 FINANSIRANJE MEDIJA

RIZICI

Podaci o finansiranju medija nisu transparentni. Medijske kompanije skrivaju izvore prihoda.

Mediji posluju uprkos nedovoljnim legalnim izvorima prihoda.

Troškovi proizvodnje medija, uključujući podatke o broju, strukturi, radnom statusu i zaradama radne snage, su skriveni.

Ključni podaci koji utječu na finansije medija na kompetitivnom medijskom tržištu i na poslovanje medija nisu dostupni ili nisu pouzdani. Ovo uključuje podatke o tiražu, pretplati, broju prodatih primjeraka, čitanosti za štampane medije, podatke o rejtingu i gledanosti za radio i TV, podatke o broju pojedinačnih posjeta za online medije, podatke o ukupnom oglašivačkom tržištu i udjelu itd. Nije osiguran nijedan mehanizam za provjeru takvih podataka putem pouzdane metodologije, niti je osiguran nezavisni nadzor medijske industrije kao sredstvo samoregulacije i transparentnosti. Agencije koje pružaju takve usluge instrumenti su posebnih interesa.

Oglasni prostor u medijima dodjeljuje se direktno ili preko reklamnih agencija i/ili agencija za zakupljivanje medijskog prostora na osnovu političke pripadnosti ili klijentelističkih odnosa.

Državno oglašavanje, uključujući oglašavanje javnih preduzeća i državnih organa na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou, kao i oglašavanje javnih nabavki, dodijeljeno je na netransparentan način, na osnovu određenih političkih i poslovnih interesa vladajućih političkih grupa.

Državno oglašavanje je neproporcionalno raspoređeno na medije koji su povezani sa političkim grupama u vladi ili koji ih podržavaju. Kritičkim medijima državne institucije/preduzeća ne dodjeljuju oglase, bez obzira na udio u gledanosti.

Državno oglašavanje, sponzorstva, promotivne kampanje i drugi finansijski prilivi medijima iz državnog budžeta na nacionalnom ili lokalnom nivou čine značajan dio ukupnog oglašivačkog tržišta.

Vladajuće političke grupe koristile su mjere državne poreske politike prema medijima kao instrument kojim se kažnjavaju ili nagrađuju određeni mediji ili medijski podsektori, na osnovu političkih ili poslovnih interesa vladajućih političkih grupa.

Državna pomoć medijima (naprimjer, subvencije) niti je na odgovarajući način regulirana niti transparentna već je pod političkim utjecajem.

Bankarski krediti, otplate dugova i drugi bankarski aranžmani medijima su dati na osnovu političke pripadnosti ili klijentelističkih odnosa.

Prihod medija na osnovu pretplate i/ili prodatih primjeraka, to jest, na osnovu direktnog potrošačkog odnosa sa građanima čini mali dio prihoda.

Donatorska podrška medijima, koja je na početku "demokratizacije medija" značajno doprinijela razvoju kapaciteta i poslovanja medija posvećenih promoviranju demokratije, ljudskih prava i jednakosti, prekinuta je i nije zamijenjena prihodom od građana/korisnika niti drugim sredstvima namijenjenim očuvaju istih vrijednosti. Zbog toga su takvi mediji izloženi izvorima prihoda i utjecajima povezanim sa određenim privatnim političkim i poslovnim interesima koji ne poštuju te vrijednosti.

Istraživačko novinarstvo usmjereno na razotkrivanje klijentelističkih i koruptivnih poslova i veza, te nedoličnog ponašanja centara moći, ne dobija nikakvu finansijsku podršku unutar postojećih medija niti od bilo kojeg nezavisnog izvora u zemlji, već povremeno od međunarodnih donatora.

2.3 JAVNI RADIODIFUZNI SERVISI

RIZICI

Sastav upravljačkih tijela javnih radiodifuznih servisa, procedure i mehanizmi za imenovanje i razrješenje njihovih članova, kao i ključnog rukovodećeg i uredničkog osoblja, osiguravaju preovlađujući utjecaj vlasti i/ili određenih političkih grupacija na uređivačku i poslovnu politiku javnih servisa.

Ključno rukovodeće i uredničko osoblje mijenja se sa promjenom vlasti.

Javnim servisima nedostaju dovoljni, odgovarajući i konzistentni finansijski i drugi resursi.

Raspodjela finansijskih resursa javnim servisima nije zasnovana na transparentnim i objektivnim kriterijima i procedurama.

Institucije vlasti donose odluku o visini pretplate bez javne rasprave. Direktno finansiranje od strane države čini značajan dio ukupnog budžeta javnih servisa.

Institucije vlasti odlučuju o visinama zarada novinara i drugih zaposlenih u javnim servisima.

Ugovori i aranžmani javnih servisa o prodaji reklama, koprodukcijama i kupovini nezavisnih produkcija nisu zasnovani na transparentnim i objektivnim kriterijima i procedurama. Takvi aranžmani zasnovani su na određenim poslovnim i političkim interesima i na klijentelizmu.

Finansijski izvještaji i korištenje resursa javnih servisa nisu na odgovarajući način i nezavisno kontrolirani, a mehanizmi finansijske odgovornosti nisu na snazi ili nisu efikasni.

Javnosti nedostaju transparentne i odgovorne informacije o finansijskim resursima i poslovanju javnih servisa.

3 OBLAST RIZIKA PO MEDIJSKI INTEGRITET: NOVINARI

RIZICI

Novinarima nedostaju kapaciteti (u smislu pojedinačnih kompetencija, uključujući obrazovanje i vještine, kao i u smislu institucionalnih i horizontalnih oblika stručne socijalizacije) kako bi se suprotstavili strukturama i odnosima koji ometaju demokratsku ulogu medija.

Novinari koji se suprotstave i otkriju odnose, slučajeve i aktere klijentelizma, korupcije i kriminala u politici i privredi, kao i u medijima, izloženi su različitim oblicima pritisaka, prijeljama, napadima i nasilju.

Novinari prihvataju ulogu klijenata političkih i poslovnih pokrovitelja u zamjenu za različite proizvode i privilegije. Takva praksa uzima oblik pristrasnog izvještavanja i propagande o političkim i privrednim pitanjima.

Urednici se imenuju a da se ne uzimaju u obzir njihove profesionalne kompetencije i integritet, nego se to više čini na osnovu političke pripadnosti, odanosti i veza sa određenim političkim i poslovnim interesima vlasnika medija. Urednici ne razotkrivaju i ne suprotstavljaju se, već služe takvim političkim i poslovnim interesima.

Urednici se smjenjuju ako razotkriju ili se suprotstave određenim političkim i poslovnim interesima koji instrumentaliziraju medij.

Polarizacija među novinarima odražava političku polarizaciju i novinari djeluju kao neformalni glasnogovornici suprotstavljenih političkih blokova.

Profesionalna solidarnost među novinarima je mala. Broj novinara organiziranih u udruženja i sindikate unutar pojedinačnih medija i na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou je mali.

Radnička i profesionalna prava novinara nisu zaštićena na odgovarajući način putem zakonskih ili samoregulatornih instrumenata (naprimjer, kolektivni ugovori).

Sigurnost zaposlenja u novinarstvu je niska, novinari rade u nesigurnim uvjetima i aranžmanima bez stalnih ugovora, njihova radnička prava i plaće se smanjuju, utječući na zavisni odnos i ustupke prema medijskim poslodavcima i njihovim političkim ili poslovnim pokroviteljima.

Novinari istraživači nemaju dovoljno podrške ili se suočavaju sa različitim oblicima pritisaka i cenzure u svom mediju, traže spas u samozapošljavanju, povremenoj finansijskoj podršci međunarodnih donatora i oblicima objavljivanja sopstvenog rada izvan mainstream medija.

4 OBLAST RIZIKA PO MEDIJSKI INTEGRITET: NOVINARSKE I MEDIJSKE PRAKSE

RIZICI

Poštovanje medijske etike i drugih normativnih instrumenata je nisko.

Politička pristrasnost u izvještavanju uobičajena je praksa javnih servisa i privatnih medija, budući da su oni izloženi utjecaju i kontroli određenih političkih i poslovnih interesa i grupa.

Sadržaj medija je visokopolitiziran, što odražava njihovu instrumentalizaciju za suprotstavljene političke i partijske interese, a također odražava i dominantne oblike društvene organizacije i raspodjele društvene moći i resursa koji su zasnovani na klijentelizmu i posredovani preko političkih partija.

Uloga medija u osiguravanju javnog prostora za razumnu političku debatu i pregovore o zajedničkim društvenim pitanjima, uz učešće širokog spektra političkih pogleda različitih aktera u društvu, zamijenjena je općom komercijalizacijom, kao i obrascima izvještavanja, pakiranjem vijesti i formata zasnovanih na personalizaciji, dramtizaciji i trivijalizaciji politika i društvenih pitanja, uz pomoć formata za i protiv, koji naglašavaju sukobe i polarizacije, ignorirajući kompleksnost.

Medijskom agendom preovladavaju pitanja i događaji povezani posebnim političkim i poslovnim interesima koji se međusobno suprotstavljaju i sukobljavaju.

Mediji igraju važnu ulogu u blokiranju, iskrivljavanju i zamagljivanju historijskog pamćenja – pamćenja značajnih društvenih događaja iz bliske prošlosti, od ključnog značaja za sposobnost građana da se suoče sa novim oblicima hegemonističkih ideologija.

Predstavljanje etničkih, religijskih, seksualnih i drugih manjina, kao i rodnih identiteta u medijima doprinosi stvaranju i održavanju oblika društvene organizacije, raspodjele uloga i resursa u društvu zasnovanom na društvenom isključivanju, nejednakosti i dominaciji određenih političkih i ekonomskih interesa.

OVA PUBLIKACIJA obrazlaže dio metodologije za istraživanje provedeno 2013./2014. godine u okviru regionalnog projekta »Medijski opservatorij u jugoistočnoj Evropi – Jačanje kapaciteta i koalicija za praćenje medijskog integriteta i unapređenje reformi u medijima«. Rezultati istraživanja objavljeni su u knjizi »Značaj medijskog integriteta – Vraćanje medija i novinarstva u službu javnosti«. Informacije o projektu i knjiga dostupni su na WWW.MEDIAOBSERVATORY.NET.

©2015 Mirovni institut, Ljubljana, Slovenija IZDAVAČ Mirovni institut, Institut za suvremene društvene i političke studije, Metelkova 6, 1000 Ljubljana, Slovenija <<http://www.mirovni-institut.si>>. AUTORICA Brankica Petković PRIJEVOD SA ENGLESKOG Nataša Kampmark LEKTURA Amela Šehović PROJEKT Medijski opservatorij u jugoistočnoj Evropi – Jačanje kapaciteta i koalicija za praćenje medijskog integriteta i unapređenje reformi u medijima« [HTTP://WWW.MEDIAOBSERVATORY.NET](http://WWW.MEDIAOBSERVATORY.NET).

Ova publikacija je nastala uz finansijsku pomoć Evropske unije. Za sadržaj publikacije je odgovoran Mirovni institut i autorica, te se ni pod kojim okolnostima ne može smatrati da odražava mišljenje i stavove Evropske unije.